

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag

Trondheim kommune.

Kommuneplanens samfunnsdel 2009 – 2020 – Høringsutkast.

Vår uttalelse er begrenset til Hovedmål 2: I 2020 er Trondheim en bærekraftig by, der det er lett å leve miljøvennlig.

Innledningen inneholder beskrivelser av de utfordringer som er erkjent både globalt, nasjonalt og lokalt. I denne ligger også en rekke ambisjoner om hvorledes disse utfordringene skal løses lokalt i Trondheim. Det er en beskrivelse vi kan slutte oss til – ambisjonene for løsning kommer vi tilbake til under de enkelte avsnitt. Vi mener dog at det bør skje en ”opprydding”/omredigering i de enkelte avsnitt. En del går for eks. igjen på flere steder med litt forskjellig utforming.

Vi savner relasjonen mellom miljø og helse. Et forhold som etter hvert er viet en betydelig plass i utredninger og forslag til løsninger for en bedre miljøsituasjon. Ikke minst er dette viktig i en større by, kfr. bl.a. 2.6.

2.1: I 2020 er barn og unge aktive i miljøarbeidet og utviklingen av Trondheim som bysamfunn.

Skal vi nå de ambisjoner som er satt for en miljøvennlig by, er innbyggernes holdninger av avgjørende betydning. Holdninger som har best betingelser for å skapes hos barn og unge. Vi savner derfor at skolen ikke er nevnt eksakt som arene for slik læring.

Forvaltningen av knappe arealer vil utvilsomt bli en utfordring for bysamfunnet. Det er ikke tilstrekkelig å synliggjøre barn og unges behov på dette område. Her må vilje til avsetting av slike arealer prioriteres, bl.a. i pakt med de nasjonale målsettinger som foreligger.

2.2: I 2020 skal Trondheim være et lavenergiamfunn.

Ingen spesielle kommentar. Vi har tidligere avgitt en uttalelse om kommunens klima- og energiplan som etter vår oppfatning inneholdt mange positive intensjoner og skisser til løsninger.

2.3: I 2020 skal Trondheim ha en fysisk byutforming som fremmer livskvalitet og helse.

Fortetting av bystrukturen vil gjennom transportmønstret så absolutt kunne medføre positive virkninger på forurensningssituasjonen, men her må en ikke tape av synet de negative konsekvenser dette vil få for miljø og trivsel. Tap av biologisk mangfold som er nevnt i innledningen, er i særlig grad en skjær faktor i en fortettingsprosess. Hver eneste kvadratmeter som tas i bruk innskrenker muligheten for et bynært biologisk mangfold. Kommuneplanen bør inneholde en totalplan for dette – samtidig som det ved hvert enkelt byggeprosjekt legges frem en analyse for hvordan dette påvirker det biologiske

mangfold. Ivaretagelsen av dette vil også virke positivt inn på borgernes trivsel. I den sammenheng er muligheten for arealer i nærområdene/boligområdene avgjørende. Vi tror at den noe bombastiske tro på, og bruk av, begrepet fortetting bør reduseres til et mer nyansert syn på de ulike konsekvenser i en byutviklingsprosess.

Det er skjedd mye positivt i Trondheim når det gjelder gang- og sykkelveier – en utvikling som bør fortsette i minst samme grad. Å lykkes i å få flere over på slike transportformer er først og fremst et spørsmål om tilrettelegging. I den sammenheng bør adskillelse av gang og sykkelveier skje i større grad enn i dag. Her ligger også en betydelig sikkerhetsfaktor.

Det er et faktum at adkomsten fra boligområder til marka og friområder, gjennom turstier, er bygd ned gjennom en årrekke. Det medfører at en i langt større grad er avhengig av et transportmiddel for å komme ut til disse områdene. Tyholt-Eberg-Moholt-området er et beklagelig eksempel. Dette må vektlegges ved alle aktuelle areal- og reguleringsplaner.

2.4: I 2020 skal Trondheim ha en bærekraftig forvaltning av naturmiljø og areal.

Avsnittet er noe ”løst” og konkretiserer ikke mer enn det som står i hovedinnledningen. Den er dels omtalt ovenfor.

Vi er forbauset over at markaområdene ikke er nevnt. Den røde strek for disse områdene mot ”angrep” utenfra var et markant grep for å gi byens innbyggere i dag, og i fremtiden, muligheter til å oppleve naturen gjennom friluftaktiviteter. Særlig området som betegnes Bymarka er lite og sårbart. Skal allmennheten i fremtiden ha mulighet til å oppleve uberørt natur, er det av avgjørende betydning at inngrep inne i marka bare skjer hvor det er nødvendig for visse små tilpasninger til det eksisterende. Inngrepsfrie områder er redusert i til dels meget sterk grad på nasjonal basis, kfr. bl. a.

Riksrevisjonens krasse melding til Stortinget. Vi viser til den lov som er gitt for Oslomarka. Vi anbefaler at de intensjoner og rammer som ligger i denne også følges i vår bymark.

2.5: I 2020 er Trondheim en ren og ryddig kommune der 90 % av avfallet gjenvinnes.

Både intensjonen og de angittevirkemidler er gode. Det er vår oppfatning at byens Renholdsverk gjennom lengre tid har vært en god miljøbedrift. Det negative i dagens bybilde er en forsøpling som viser dårlige holdninger og gir bl.a. besøkende et dårlig bilde av byen. En langt strammere holdning overfor enkelte bransjers ansvar på dette området bør gjennomføres.

2.6: I 2020 er Trondheimsregionen rollemodell for konkurransedyktige og bærekraftige areal- og transportløsninger.

Selv om CO₂-målet ligger godt under det nasjonale, kan vi være fornøyd om det angitte oppnås?

Vi krediterer kommunen for de grep som er tatt for å fremme kollektivtrafikkens vilkår. Vi mener bestemt at en må være villig til å følge opp dette med flere kollektivfelt og prioritert signalfelt. Sporvogn/bybane bygges ut i stor målestokk overalt i vår del av verden – også i byer av Trondheims størrelse. Den miljømessige gevinst er betydelig. Et kombinert system med sporvogn fra Lerkendal gjennom Midtbyen ville være enkelt å bygge og gi flere fordeler for livet i denne viktige del av vår by.

Luftforurensninger har vært et markant problem i Midtbyen med målinger som i flere år har ligget godt over de satte grenseverdier. Selv om situasjonen på dette området har bedret seg, er vi noe overrasket over at det ikke er nevnt som en fortsatt betydelig utfordring. Det er vår påstand at det er det fortsatt.

Jordvern, kulturlandskap og historiske verdier er siste punkt under dette avsnitt. Det burde vært behandlet som et eget. Trondheim er en stor landbrukskommune. Det har skjedd en meget sterk nedbygging av jord med høy bonitet gjennom lang tid – en prosess som beklageligvis ikke ser ut til å stoppe. I verdens omtale og behandling av såkalte kriser, er matkrise og jordvern i den aller seneste tid fått en plass det ikke tidligere har hatt. Vi har i Trondheim ikke lov å fortsette denne nedbygging. Det må skje ved reelle grep – ikke bare ved prosjekter som ”Bynært jordbruk” som vel ikke ble mer enn en prosjektittel.

Produksjonen av mat er selvfølgelig det primære, men de åpne arealene – kulturlandskapet – er en viktig side av en mangfoldig bykommune. Hva det estetiske betyr for menneskers trivsel og helse i et bysamfunn, bør få en annen status enn det har hatt hittil.

**Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag/Trondheim
Steinar Nygaard**